

## Fanfare Repertoire en Netwerkdagen 2020

De fanfare Repertoire en Netwerkdagen hebben in 2020 eenmalig een andere vorm gekregen. Door de maatregelen rondom het coronavirus heeft stichting CRON doen besluiten het festival online te laten plaatsvinden. Een tweedaagse livestream in samenwerking met Musidesk en de Bond voor Orkestdirigenten in gelegenheidsstudio 'Studio Musidesk Deventer'. Twee dagen in het teken van repertoire ontwikkeling in de blaasmuziek. De presentatie is in de handen gelegd van presentatrice Marlies Claasen en zij werd bijgestaan door tafelheer Andries de Haan. Samen gingen ze in gesprek met componisten, dirigenten en artistiek leiders.

Op vrijdagmiddag 27 november werd de aftrap gedaan door Peter Kleine Schaars en Johan Jansen. Hoe is het om te dirigeren in tijden van de coronacrisis? Hoe bereid je voor? Wat merk je bij de orkestleden?



*Fredrick Schjelderup*

*Peter Kleine Schaars*

Na het klinken van de prachtige muziek van Fredrick Schjelderup stelt Claasen terecht dat iedereen met een bepaalde vorm van melancholiek naar zo'n vol orkest zit te luisteren. De melancholiek wordt beaamt door de dirigent van de koninklijke Marchaussee Peter Kleine Schaars. Hij voegt toe dat deze opname de eerste is waarbij niet het voltallige orkest samen heeft

gespeeld. Het zijn opnames in groepen van vier muzikanten en opgenomen in twaalf sessies. Hij heeft zich thuis gebogen over de muziek, de tempo aanduidingen en fraseringen. Dit maakt het maken van een clicktrack ingewikkeld. De muzikanten spelen het in en er valt niets meer te veranderen.

Toch kijkt Kleine Schaars met grote tevredenheid terug naar de opnames van dit krachtige, positieve werk van de Noorse componist. Het werk 'Felicitous' is geschreven in opdracht van Yamaha Europe. De première van de speciale fanfare editie was gepland tijdens de Fanfare Repertoire en Netwerkdagen 2020. Ook de orkestleden hadden behoefte aan een dergelijk project als dit. De huidige tijden zijn voor iedereen ingewikkeld. De ene muzikant studeert als nooit tevoren en anderen kampen met enorme motivatieproblemen. Dat we dit dan toch hebben neergezet is fantastisch, aldus Peter Kleine Schaars. Het heeft niet de toekomst maar het is wel degelijk een alternatief voor een bepaalde periode.

Johan Jansen, voorzitter van de stichting Centrum Repertoire Ontwikkeling Nederland (CRON), ziet ook bij zijn orkesten de behoefte aan musiceren. Hij vertelt over zijn fascinatie voor muziek, repertoire en zijn enorme collectie van 5600 cd's. Verenigingen kunnen voor repertoireadvies altijd terecht bij Johan.

Na een mooie opname van de koninklijke Marchausse wordt er aan tafel plaats gemaakt voor Hardy Mertens. Mertens is de gelukkige winnaar van de 'Buma Blaasmuziek Award 2020'. Deze onderscheiding is op vrijdagochtend 27 november 2020 tijdens het radio 4 programma 'De klassieken' van Ab Nieuwdorp uitgereikt.

Tijdens de livestream toont Mertens twee Awards en vertelt met collegiale trots dat de tweede onderscheiding aan Bert Appermont (B) is toegekend.

Mertens is een groot wijnliefhebber dus wordt er aan tafel gezorgd voor een goed glas rode wijn om vervolgens in gesprek te gaan over het winnen van een Award.

Het ontvangen van de prijs was geen verrassing maar het moment wel heel bijzonder. De grootste vraag die bij Mertens rijst; waar heb ik dit aan te danken?



V.l.n.r. Bernard Kobes (Buma), Hardy Mertens, Ab Nieuwdorp

Als je een prijs verdiend heb je er veel offers voor moeten brengen en dat heb ik niet

gedaan, aldus Mertens. Vol bescheidenheid vertelt hij verder en besteedt Andries nog kort aandacht Mertens' oeuvre.

De coronacrisis heeft ook invloed op Mertens. Hoe komt dan een compositie in deze tijden tot stand?

Eenzijds ontkent Mertens de crisis en anderzijds creëert hij een

fantasiewereld door alles wat er gebeurt. 15 minuten muziek is 2,5 maand denkwerk en 3,5 week schrijven. Er komt altijd wel iets uit. En na eigenzeggen is hij het toonvoorbeeld van twee linkerhanden. Ik kan eigenlijk alleen muziek maken geeft Mertens toe.

Het tafelgesprek leidt tot diverse anekdotes en stellingen als 'Muziek is als erotisch'. Met dat gedachtegoed sluit de presentatrice het gesprek af.

Voor de volgende korte sessie schuift Jappie (Jacob) Dijkstra aan om de digitale markt in te luiden. Een festival zonder beurs bestaat niet dus is er een digitale omgeving opgezet. Een site waar uitgevers nieuwe werken aanbieden, documentaires kunnen worden bekeken en compositiewedstrijden worden aangekondigd. Een platform voor componisten, dirigenten en andere belangstellenden.

Ondertussen worden de nieuwe tafelgasten geïntroduceerd. Bart van Meijl (KNMO) en Wout Ligterink (Musidesk) schuiven aan om in gesprek te gaan over de gevolgen van de coronacrisis op de culturele sector. Wat is de huidige rol van de KNMO, de bonden en de gemeenten? Wat kunnen jullie concreet betekenen voor verenigingen? Heeft de KNMO goed zich op de sector? En worden we niet al een beetje moedeloos?

De KNMO is een organisatie die de belangen behartigen in de wereld van de blaasmuziek. We vertegenwoordigen de belangen van verenigingen zoals van Meijl aangeeft. De KNMO probeert zichtbaar te zijn en te blijven. In een rap tempo worden maatregelen vertaald naar de doelgroep en er wordt flink gelobbyd.

Het is zichtbaar dat verenigingen soms met de handen in hun haar zitten. De sociale functie valt deels weg, motivatie en financiën schommelen en er is een grote zoektocht naar perspectief.

De KNMO probeert hard te werken aan de protocollen en de warme banden tussen



*V.l.n.r. Andries de Haan, Marlies Claasen, Bart van Meijl, Wout Ligterink*

provinciale bonden en de verenigingen.

Daarnaast zijn er twee

coronamedewerkers aangesteld die

verenigingen kunnen voorzien van

adviezen. Ligterink vult aan dat alles in de

gaten wordt gehouden. Er worden

onderzoeken gedaan en analyses gemaakt

door o.a. het LKCA. Vanuit de overheid is

geld beschikbaar gesteld en de KNMO

biedt handreikingen voor de aanvraag bij

gemeenten. Uiteindelijk gaat het niet

alleen om geld maar meer over

perspectief voor de verenigingen en de leden. Welke stip zetten we op de horizon? Dat is in deze crisis een hele moeilijke vraag.

Daar waar concoursen en concerten in theaters wegvallen oppert Musidesk ideeën als een buitenfestival in juni 2021. Ligterink, manager Rijnbrink Cultuur (Musidesk), stelt dat er een grote behoefte is aan sociaal contact en entertainment. De concoursen draaien voornamelijk om kwaliteit en prestatie en dat is op dit moment moeilijk te waarborgen.

Ook heeft de crisis gevolgen op het repertoire. Orkesten spelen in ensembles, maximaal met 30 personen of in een andere samenstelling. Dit vraagt om een ander repertoire.

Musidesk heeft op de eigen site een platform met nieuwe arrangementen en aangepaste composities. Ook worden er speciale opdrachten uitgezet naar diverse componisten.

Resume, iedereen probeert alle zeilen bij te stellen om samen zo goed en positief mogelijk uit de crisis te komen.

### **Zaterdag**

Zaterdagochtend 28 november 2020 starten we met een prachtige opname van 'Gelre' van componist Jan Bosveld gespeeld door het Gelders Fanfare Orkest onder leiding van Ivan Meylemans. Na het slotakkoord opent ladspeaker Marlies Claasen samen met haar rechterhand en tafelheer Andries de Haan de livestream.

Jan Bosveld en Maarten van der Kolk schuiven aan om te praten over componeren en repeteren in coronatijd. Hoe ziet het leven van een componist eruit sinds maart? Wat levert een Buma Award op voor een componist? Waarom is er minder muziek voor jonge solisten met orkest?

Jan Bosveld is de winnaar van de Buma Blaasmuziek 2019. Een Award winnen betekent erkenning en waardering krijgen. Zelfs in de coronacrisis heeft het voor de componist mooie opnames opgeleverd. Componisten zitten niet stil geeft Bosveld aan. Thuiswerken was al gebruikelijk maar het uitstellen van concoursen, repetities en festivals blijft onwettelijk. Qua componeren probeert een componist ook van de situatie de goede dingen op te pakken. Bosveld nam ons kort mee in het werk dat hij schreef n.a.v. de komst van het virus. Je vertaalt de dreiging en sfeer van het jaar in de muziek. De open sfeer in het begin gaat snel over naar dreiging. De voortgang en verspreiding van het virus wordt vertaald naar een vorm van 'minimal music'. Veel bruikbare muzikale gegevens voor het componeren van een werk gerelateerd aan een pandemie.

Dirigent Maarten van de Kolk vult Bosveld aan. Dit jaar is anders verlopen dan verwacht. De rollen lijken te veranderen en het puur muzikale waarmee je bezig wilt zijn verdwijnt naar de achtergrond.

Van de Kolk en zijn orkest hadden een groot aandeel gehad tijdens het Fanfare Repertoire en Netwerk weekend. In het blokje solisten zouden een aantal jonge talenten uit de gemeente Nunspeet optreden met speciaal geschreven stukken voor solisten en orkest. Het talent is op verschillende niveaus aanwezig en de stukken zijn daarop aangepast. Het zijn goede werken voor een D-examen en goed te spelen voor zowel de solist als het orkest, aldus van der Kolk.

De volgende gast is Chris Derikx. Hij gaat in gesprek over de fanfare in de 21<sup>ste</sup>. Aan de



*V.l.n.r. Jappie Dijkstra, Andries de Haan, Marlies Claasen*

hand van het werk 'Gammatique' van Gerard Boedijn duikt Chris met de kijkers in de geschiedenis van de blaasmuziek. In eerste instantie zou Derikx aan de hand van tekst en livemuziek een seminar geven in het kader van de historische ontwikkeling van de fanfare. Hoe ver moet je teruggaan? Wanneer hadden we voor het eerst echt een fanfare orkest? Waarom is Gammatique een goed voorbeeld? Welke richting gaat het repertoire op in de toekomst? Is popularisering een goede beweging? Concrete antwoorden zijn natuurlijk ingewikkeld want er zijn veel factoren van invloed op de ontwikkeling van repertoire, bezetting en instrumentarium.

We duiden Gammatique als startpunt van nieuw origineel repertoire voor blaasmuziek orkesten. Het stuk is met de tijd meegegaan, bevat verrassende harmonische wendingen en is compositorisch erg sterk.

Omtrent de toekomst is nog veel te doen en te bepraten. Daar waar popularisering een grote rol speelt hopen we wellicht dat het een tijdelijk karakter is. Er zijn nog veel vragen en discussies maar we kunnen concluderen dat het volstrekt terecht is dat de fanfaremuziek cultureel erfgoed is, aldus de afsluiting van Derikx.

De volgende gasten streven naar een 'normaal' WMC in 2022. Marlies Claasen introduceert Björn Bus, Roel van Raaij en Inge Lage Venterink.

Is het te realiseren om het WMC maar een jaar uit te stellen? Hoe ziet de organisatie de toekomst van het festival en de fanfare concertafdeling?

Voor zowel de artistieke als economische zaken is een flinke voorbereidingstijd nodig voor de deelnemende orkesten. Als organisatie wordt er gemonitord hoe de wereldorkesten ervoor staan. Er heerst een terecht afwachtende cultuur en daarom is het een wijs besluit het WMC met een jaar uit te stellen. Voor 2022 wordt er qua repertoire niets gewijzigd en we streven naar een normaal WMC, aldus artistiek leider Björn Bus. De verplichte werken zijn gloednieuwe composities, er komt meer artistieke vrijheid en orkesten krijgen de mogelijkheid om een vrij concertprogramma te presenteren.

Voor de dirigenten is het WMC een mijlpaal. Je werkt ergens naartoe, je vraagt jezelf af waar je wilt staan en wat je wilt bereiken. Het is een belangrijk event. In samenwerking met de bond voor orkestdirigenten worden er zowel wedstrijden als cursussen aangeboden.

De stellingen en vragen zorgen aan tafel voor de nodige discussie en diverse visies. Moet het WMC wel blijven vernieuwen?

Voorzitter van de bond voor orkestdirigenten, Roel van Raaij, stelt dat het een goede ontwikkeling is dat dirigenten, tijdens het WMC, kijken naar wat ze kunnen en wat ze willen bereiken. Als bond denken we na over hoe de dirigent er in de 21<sup>ste</sup> eeuw uit ziet. Jonge dirigenten hebben behoefte aan een platform waar collega's bijeenkomen om te sparren over valkuilen. Doorgaans zit je als dirigent op je eigen eiland en dat bevordert niet altijd de ontwikkeling, stelt Inge Lage Venterink. Jonge dirigenten willen af en toe bij de hand genomen worden om te leren. De zoektocht naar die hand blijft ingewikkeld. Jonge dirigenten weten niet altijd waar ze moeten zoeken. De meeste dirigenten zien elkaar tijdens concoursen en dan ben je gevoelsmatig meer concurrenten van elkaar. De bond streeft naar een nieuwe generatie om van elkaar te leren en te vernieuwen.

Tussen de gesprekken door is er aan tafel ruimte voor projectleider Jappie Dijkstra. Het is een heugelijk feit te mogen mededelen dat de fanfare is bijgeschreven op de netwerklust immaterieel erfgoed. Op 10 september jl. is dit eindelijk bereikt, aldus Dijkstra. De volgende stap is de bijschrijving inventarislijst immaterieel erfgoed. Een stap hoger voor (nog) meer erkenning. Het is nu de taak om een borgingsplan te schrijven om dit te bereiken.

Intussen is de laatste, maar zeker niet de minste, gast van de tweedaagse livestream



Ab Nieuwdorp

aangeschoven; presentator Ab Nieuwdorp. Moet hij zijn best doen om blaasmuziek te promoten? Hoe krijg je de jeugd betrokken? Welke platformen moet je gebruiken om blaasmuziek te promoten? Is er een missie?

Ab vertelt kort over zijn biografische lijn van jeugdige musicus, naar het conservatorium en uiteindelijk gestationeerd bij Radio 4. De blaasmuziek is hem met de paplepel ingegoten. Nieuwdorp maakt zich sterk voor de blaasmuziek. Tegenwoordig zijn er geen doelgroep programma's meer maar wordt het wel behandeld in podcasts. Het moet over muziek gaan en over het belang van (blaas) muziek. Nieuwdorp heeft een zendingsdrang om al het mooie ten gehore te brengen. Het liefst zou hij zien dat iedereen zich zou laten laven aan de pracht

van de blaasmuziek. Dat luisteraars het gaan beleven.

De inzet van moderne middelen kan bijdragen aan het vergroten van de betrokkenheid. De traditie mag niet verloren gaan maar het mag meer hedendaags. We stellen dat educatie, opvoeding maar uiteindelijk ook zeker intrinsieke motivatie een rol speelt. Aan de andere kant hebben we ook te maken culturele veranderingen waarin vergelijkingen met 20 jaar geleden niet altijd meer reëel zijn. Misschien heeft niet alleen de jeugd de toekomst en moeten we de visie verleggen naar jong en oud heeft de toekomst. Een interessante vraag waar na de uitzending nog lang over nagepraat kan worden.

De derde editie van de Fanfare Repertoire en Netwerkdagen 2020 worden besloten met een korte terugblik. Het festival is georganiseerd door stichting CRON in samenwerking Musidesk en de Bond voor Orkestdirigenten.

Er wordt teruggekeken op een positief festival en we kijken uit naar 2021.

Veel dank aan Marlies Claasen, Andries de Haan, Joop Boerstoeel, Jappie Dijkstra en alle mensen achter de schermen. Een speciaal dankwoord gaat uit naar alle tafelgasten.



Voor een volledig overzicht van de opnames en andere vragen verwijzen we u graag door naar [info@ingelageventerink.nl](mailto:info@ingelageventerink.nl)

Overzicht beluisterde composities tijdens de livestream

<b>Titel</b>	<b>Componist</b>
Felicitous	Fredrick Schjelderup
OKMAR Variations	Hans van der Heide
Hope	Louis van Dijk/ bew. Hans van der Heide
Colors	Bert Appermont
Hebrew Dance	
Rapunzel	
The Red Stone	
A Brussels Requiem	
Gelre	Jan Bosveld
Fanfare for a Celebration	
Hora Est	Jacob de Haan
Valerius Variations	Philip Sparke
Gammatique	Gerard Boedijn
Jeu de Cuivre	Henk van Lijnschoten
Festival Bells	Thomas Doss
Libertadores	Oscar Navarro
Royal Fanfare	Henk Badings
Mästare, alle Söka dig	Rob Goorhuis
Ritual	Hardy Mertens
Ballroom Bamboozles	
Square Dance	
Wash	
Lebuïness ex Daventria	Peter Kleine Schaars
5 <sup>e</sup> infanterie Brigade Marsch	